

Zápisnica zo zasadnutia Koordinačného výboru pre spoluprácu pri kontrole verejného obstarávania, ktoré sa uskutočnilo dňa 24. 10. 2016 v priestoroch Úradu pre verejné obstarávanie

Prítomní:

Mgr. Tomáš Lepieš, Mgr. Beáta Šimorová, Ing. Martin Lamanec, Mgr. Róbert Kramár, Mgr. Branislav Hudec, JUDr. Martin Matejka, Ing. Brigita Kautmanová, PhDr. František Bilčík, Ing. Radoslav Jurčaga, Ing. Mgr. Ján Galvánek, Mgr. Erika Rusnáková, JUDr. Jaroslav Šuster, Ing. Ivana Vargová, Mgr. Jana Skýpalová, Ing. Róbert Horváth, Mgr. Iveta Zápotočná, Mgr. Zuzana Lukáčová, Ing. Eva Mešková, Ing. Adriana Tóthová, PhDr. Ing. Ivana Kružliaková, PhD., Mgr. Boris Mucha, Ing. Andrea Liptáková, JUDr. Daniela Szélešová, Ing. Lenka Tajmrová, Ing. Dušan Čurilla, Mgr. Rudolf Žiak, JUDr. Veronika Vozárová, Ing. Eva Gregušová, Mgr. Katarína Magulová, Ing. Iveta Pažická, Mgr. Katarína Janurová, Ing. Eleonora Kováčsová, Mgr. Kamil Huslica, JUDr. Kristína Duraj Chochlíková, Mgr. Tomáš Porubský, Ing. Ján Šufliarsky, JUDr. Sylvia Sklenárová, Mgr. Stanislav Oravec

Neprítomní:

Ing. Katarína Poprendová, Mgr. Róbert Petrán, Ing. Marta Pekárová CSc., Ing. Katarína Mochnaľ Koncošová, Ing. Martin Sedláček, Ing. Martina Repčíková, Mgr. Slavomíra Ujmiaková

Program:

1. Otvorenie – úvodné slovo
2. Overenie uznášaniaschopnosti
3. Odsúhlasenie programu
4. Diskusia
 - a) Metodické pokyny CKO k finančným opravám, zákazkám nad 5000 eur, hospodárnosti a analýza rizík v pripomienkovom konaní
 - b) Príprava aktualizácie dohody o spolupráci s ÚVO a PMÚ
 - c) Námety na úpravu OPET (rámcové dohody na obdobie dlhšie ako 12 mesiacov, možnosť reagovať vo vzťahu k záujemcovi na podaný rozpor, možnosť uzavretia zmluvy až po preukázanom splnení požiadaviek objednávateľ'a)
5. Rôzne
6. Odovzdanie menovacích dekrétov členom/kám Koordinačného výboru pre spoluprácu pri kontrole verejného obstarávania, ktorí sa doteraz nezúčastnili zasadnutia Koordinačného výboru pre spoluprácu pri kontrole verejného obstarávania
7. Záver

V úvode zasadnutia Koordinačného výboru pre spoluprácu pri kontrole verejného obstarávania (ďalej len „koordinačný výbor“) privítal predseda koordinačného výboru Mgr. Tomáš Lepieš (zástupca Úradu pre verejné obstarávanie) podpredsedníčku Úradu pre verejné obstarávanie Ing. Danku Bekeovú, MPH, podpredsedu koordinačného výboru Mgr. Branislava Hudeca (zástupca Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu – Centrálny koordinačný orgán), tajomníka koordinačného výboru Ing. Martina Lamanca (zástupca Úradu pre verejné obstarávanie) a všetkých prítomných členov a pozorovateľov koordinačného výboru.

Predseda koordinačného výboru, vzhľadom na počet prítomných členov s hlasovacím právom (9 členov s hlasovacím právom) konštatoval, že koordinačný výbor je v súlade s čl. 9 štatútu koordinačného výboru **uznášaniaschopný**.

Následne predseda koordinačného výboru oboznámil prítomných o programe zasadnutia koordinačného výboru a vyzval ich k prípadnému doplneniu programu. Prerokovanie ďalších bodov programu nebolo navrhnuté a prítomní členovia a pozorovatelia koordinačného výboru odsúhlasili navrhovaný program koordinačného výboru.

Diskusia

a) Metodické pokyny CKO k finančným opravám, zákazkám nad 5000 eur, hospodárnosti a analýza rizík v pripomienkovom konaní

Tému uviedol podpredseda koordinačného výboru. Metodické pokyny a vzor analýzy rizík podlimitných zákaziek vypracovalo CKO a zaslalo riadiacim orgánom na pripomienky. Najviac zmien vo väzbe na nový zákon o verejnom obstarávaní bolo zaznamenaných v metodickom pokyne CKO č. 5 k finančným opravám, ku ktorému boli podané zásadné pripomienky a v prípade ich nezapracovania, budú predmetom rozporových konaní.

Medzi základné okruhy pripomienok v rámci metodického pokynu CKO č. 5 k finančným opravám patria:

1. Doplnené pravidlo k % výšky finančnej opravy v prípade zistenia k možnému konfliktu záujmov, podľa ktorého, ak verejný obstarávateľ/prijímateľ dostatočne preukáže, že v prípade identifikovania zistenia k možnému (potenciálnemu) konfliktu záujmov, nebola narušená čestná hospodárska súťaž, a teda zistenie nemalo ani nemohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, finančná oprava sa neuplatní.

Špecifikované prípady, v ktorých by nebolo nutné uplatňovať 100 % sadzbu finančnej opravy (tzv. zmierňujúce faktory), budú identifikované v metodickom pokyne č. 13 ku konfliktu záujmov, ktorý bude zasielaný k pripomienkovému konaniu.

Medzi spôsoby, ako by bolo možné preukázať, že nebola narušená čestná hospodárska súťaž, a teda zistenie nemalo ani nemohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, by mohlo patriť napr.:

- a) odvolanie sa na použitie kritéria „najnižšia cena“, pričom možný konflikt záujmov medzi úspešným uchádzačom a verejným obstarávateľom nevytvoril pre neúspešných uchádzačov prekážku ponuky nižšej ceny,

- b) poukázanie na predmet zákazky, pričom v prípade bežne dostupných tovarov, stavebných prác alebo služieb alebo menej zložitého opisu predmetu zákazky je možné vylúčiť akúkoľvek výhodu v prípade uchádzača, ktorý by disponoval opisom predmetu zákazky pred začatím postupu VO,
 - c) odvolanie sa na spôsob určenia predpokladanej hodnoty zákazky na základe prieskumu trhu, keď aj neúspešní uchádzači mali k dispozícii opis predmetu zákazky pred vyhlásením VO z dôvodu potreby vypočítať PHZ,
 - d) odvolanie sa na nízky počet určených podmienok účasti (2 a menej podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia alebo 2 a menej podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti) alebo na časovú nenáročnosť kompletizácie dokladov určených na preukázanie splnenia podmienok účasti,
 - e) určenie dlhšej ako minimálnej zákonnej lehoty na predkladanie ponúk,
 - f) predloženie vyššieho počtu ponúk (5 a viac),
 - g) umožnenie obhliadky miesta plnenia predmetu zákazky.
2. Definícia podstatného zníženia predmetu zákazky pri predmetnom type porušenia, ktorý predstavuje 10 % pre zákazku na dodávku tovaru a poskytnutie služby a 15% pre zákazku na uskutočnenie stavebných prác a vychádza analogicky z ustanovenia § 18 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, ktorý upravuje zmeny zmluvy. Niektoré RO uplatnili zásadné pripomienky k tomuto návrhu a požadujú úpravu, podľa ktorej by o podstatné zníženie rozsahu predmetu zákazky išlo až v prípade zníženia o 25% a viac.
3. Pripomienky boli uplatnené aj k typu porušenia, ak prijímateľ neoprávnene zadáva zákazku cez elektronické trhovisko (nejde o bežne dostupný tovar, službu, stavebnú prácu), resp. sa prijímateľ vyhne zadávaniu zákazky cez elektronické trhovisko. Pripomienky zo strany RO smerovali k úplnému vypusteniu daného porušenia z MP CKO, prípadne sa navrhovalo doplniť určitý zmierňujúci faktor, napr. ak bolo predložených 3 a viac ponúk, finančná oprava by sa neuplatňovala. V rámci diskusie bolo poukázané najmä na subjektivitu posudzovania bežnej dostupnosti tovarov, služieb a stavebných prác na trhu. Zástupcovia Úradu pre verejné obstarávanie uviedli, že v rámci kontroly verejného obstarávania pri posudzovaní vyššie uvedených prípadov sa nezohľadňuje skutočnosť, koľko ponúk bolo vo verejnom obstarávaní predložených, a teda počet predložených ponúk nie je v predmetných prípadoch ani určujúcim faktorom pre posúdenie vplyvu na výsledok verejného obstarávania.

Pripomienky k metodickému pokynu CKO č. 14 k zákazkám nad 5 000 eur sa týkali napr. osobitných pravidiel pre zákazky s nízkymi hodnotami podľa prílohy č. 1 k zákonu o verejnom obstarávaní, kde je určený finančný limit až do 200 000 eur. Pripomienky smerovali k určeniu dlhšej lehoty na predkladanie ponúk, ako aktuálne určuje systém riadenia EŠIF v prípade zákaziek nad 5000 eur, a to 5 pracovných dní odo dňa zverejnenia výzvy na predkladanie ponúk. V zmysle uplatnených pripomienok je podľa RO uvedená lehota 5 pracovných dní neprimerane krátka.

Podpredseda koordinačného výboru ďalej informoval, že na pripomienky budú v najbližšej dobe zaslané metodický pokyn ku konfliktu záujmov, vzorové kontrolné zoznamy ku kontrole VO a metodický pokyn k zákazkám, na ktoré sa nevzťahuje zákon o verejnom obstarávaní.

b) Príprava aktualizácie dohody o spolupráci CKO s ÚVO a PMÚ

Podpredseda koordinačného výboru ďalej informoval, že dohoda o spolupráci medzi CKO a ÚVO sa bude aktualizovať v súvislosti s vydaním nového systému riadenia EŠIF a prijatím nového zákona o verejnom obstarávaní.

Najväčšie zmeny boli v systéme riadenia prijaté vo vzťahu k druhej ex ante kontrole (kontrola pred uzavretím zmluvy), kedy bolo okrem iného nastavené pravidlo, že Úrad pre verejné obstarávanie bude právoplatné rozhodnutia doručovať príslušnému riadiacemu orgánu. Úrad pre verejné obstarávanie si taktiež bude vyžadovať od riadiacich orgánov ich predbežné zistenia v prípade podnetov podľa § 169 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní.

V novej Dohode o spolupráci medzi Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (CKO) a Úradom pre verejné obstarávanie zostávajú zachované inštitúty ako žiadosť o ex ante posúdenie, žiadosť o osobnú konzultáciu, žiadosť o odborné stanovisko, spolupráca pri vyhodnocovaní auditných zistení EK/EDA.

Z Dohody o spolupráci medzi CKO a Protimonopolným úradom SR vyplýva možnosť pre RO podať podnet pre podozrenie z porušenia pravidiel ochrany hospodárskej súťaže v prípade, ak sa jedná o zákazku vo finančnom objeme minimálne 100 000 eur bez DPH. Rovnaký finančný limit je viazaný aj pre inštitút písomnej alebo osobnej konzultácie, pričom podpredseda koordinačného výboru uviedol, že CKO sa bude usilovať o zníženie alebo zrušenie tohto finančného limitu v prípade možnosti RO požiadať PMÚ o konzultáciu.

c) Námety na úpravu OPET (rámcové dohody na obdobie dlhšie ako 12 mesiacov, možnosť reagovať vo vzťahu k záujemcovi na podaný rozpor, možnosť uzavretia zmluvy až po preukázanom splnení požiadaviek objednávateľa)

Zámerom tejto témy je zosumarizovať problémy, ktoré spôsobuje zadávanie verejných zákaziek cez elektronické trhovisko a následne sa obrátiť s identifikovanými problémami (nedostatkami) na Ministerstvo vnútra SR ako správcu elektronického trhoviska.

Medzi praktické problémy s obstarávaním verejných zákaziek s využitím elektronického trhoviska patrí nemožnosť uzavrieť rámcovú dohodu na dlhšie obdobie ako 12 mesiacov. Podpredseda koordinačného výboru poukázal na skutočnosť, že danou témou sa už zaoberali členovia pracovnej skupiny pre spoluprácu v oblasti verejného obstarávania, kde bolo na zasadnutí tejto pracovnej skupiny prezentované, že v prípade, ak funkcionality elektronického trhoviska neumožňuje uzavrieť pri obstarávaní podlimitnej zákazky rámcovú dohodu na viac ako 12 mesiacov, je táto skutočnosť dôvodom pre obstarávanie tovaru, služby alebo práce aplikovaním postupu zadávania podlimitnej zákazky bez využitia elektronického trhoviska.

Ďalším identifikovaným problémom je možnosť záujemcov podávať rozpory na opisné formuláre, pričom nie je možné zo strany verejného obstarávateľa reagovať voči subjektu, ktorý podal rozpor (vysvetliť prípadné skutočnosti, proti ktorým rozpor smeruje). Verejný obstarávateľ môže buď neakceptovať podaný rozpor na opisný formulár alebo stiahnuť opisný formulár a opraviť ho, čím sa celý proces zadávania zákazky cez EKS opakuje.

V rámci obstarávania podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska je zmluva automaticky vygenerovaná, uzavretá a odoslaná do centrálného registra zmlúv. V prípade, ak zmluvná strana (úspešný uchádzač) nesplnila verejným obstarávateľom stanovené kvalifikačné požiadavky, ktoré sa preukazujú až po uzavretí zmluvy, môže verejný obstarávateľ v súlade s OPET odstúpiť od zmluvy, čoho dôsledkom je skutočnosť, že verejný obstarávateľ musí nanovo obstarávať zákazku. Vhodným riešením by podľa názoru podpredsedu koordinačného výboru bolo znemožniť automatické uzatvorenie zmluvy, ale po vyhodnotení ponúk na základe najnižšej ceny by úspešný uchádzač najskôr preukazoval splnenie požadovaných kvalifikačných predpokladov. V prípade, ak úspešný uchádzač tieto predpoklady nebude spĺňať, tak by mal verejný obstarávateľ možnosť uzavrieť zmluvu s ďalším uchádzačom v poradí (za predpokladu, že splní kvalifikačné predpoklady).

Predseda koordinačného výboru uviedol medzi ďalšie problémové skutočnosti zadávanie zákaziek na uskutočnenie stavebných prác prostredníctvom elektronického trhoviska, pričom by navrhoval znemožnenie zadávania zákaziek na stavebné práce cez elektronické trhovisko.

Rôzne

1. Predseda koordinačného výboru informoval prítomných, že ex ante kondicionalita „verejné obstarávanie“, ktorá je predpokladom pre úspešné čerpanie prostriedkov z európskych štrukturálnych fondov a ktorá musí byť uzavretá do konca roka 2016, bola vyhodnotená na zasadnutí vlády ako riziková, a to hlavne vo vzťahu k elektronizácii verejného obstarávania. Termín na zavedenie plnej elektronizácie sa bude pritom posúvať z konca marca 2017 na 18. október 2018 (Zákon o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

2. Podpredseda koordinačného výboru informoval prítomných o pripravovanej novele zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o príspevku z európskych štrukturálnych a investičných fondov“), ktorá sa nachádza vo fáze pripomienkového konania. Vo vzťahu k verejnému obstarávaniu je dôležitá najmä úprava v § 41 daného zákona, kedy v rámci uplatnenia zásadných pripomienok budú predmetom rozporových konaní:

- úprava postupu riadiaceho orgánu v prípade, ak následný audit (orgán auditu, európska komisia) identifikuje nedostatky s vplyvom alebo možným vplyvom na výsledok VO, ktoré neboli identifikované zo strany RO a v rámci rozhodnutia ÚVO. V takomto prípade by mal riadiaci orgán opätovne vykonať kontrolu verejného obstarávania a vyzvať prijímateľa na vrátenie poskytnutého finančného príspevku alebo jeho časti. Ak by prijímateľ nevrátil finančný príspevok alebo jeho časť, tak by riadiaci orgán mal podávať podnet na výkon kontroly na Úrad pre verejné obstarávanie. Pokiaľ však bola na Úrade pre verejné obstarávanie už vykonaná pre dané verejné obstarávanie kontrola, nebude Úrad pre verejné obstarávanie dvakrát konať v tej istej veci a nie je tak možné uplatniť inštitúty podľa § 41, ktoré úzko súvisia s následným vymáhaním finančných opráv voči prijímateľovi.

V nadväznosti na uvedené bolo v rámci vyhodnotenia zásadných pripomienok navrhnuté, aby prvostupňové rozhodnutie Úradu pre verejné obstarávanie bolo

preskúmané podľa § 179 zákona o verejnom obstarávaní, t. j. „Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania“. Rada úradu však môže prvostupňové rozhodnutie úradu pre verejné obstarávanie zrušiť alebo zmeniť len do uplynutia troch rokov odo dňa právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, čiže predmetný návrh by riešil iba určitý okruh verejných obstarávaní. Zároveň preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania je iniciované z vlastného podnetu Rady ÚVO a nie z podnetu riadiaceho orgánu alebo orgánu auditu. Podpredseda koordinačného výboru konštatoval, že by bolo vhodné upraviť ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní a rozšíriť okruh aktívne legitimovaných subjektov na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania aj riadiace orgány a orgán auditu a taktiež vypustiť obmedzujúcu lehotu, v rámci ktorej môže dôjsť k zrušeniu alebo zmene napadnutého rozhodnutia ÚVO.

- ďalej sa podpredseda koordinačného výboru zaoberal otázkou postupu pri zistení porušenia pravidiel a princípov VO v prípade zákaziek s nízkou hodnotou a uviedol, že rozsah požiadaviek je v systéme riadenia na zákazky s nízkou hodnotou ďaleko prísnejší ako v zákone o verejnom obstarávaní. V tejto súvislosti sa predpokladá, že bude doplnený nový § 41a v zákone o príspevku z európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktorý sa bude týkať zákaziek s nízkou hodnotou, kedy bude o porušení pravidiel verejného obstarávania rozhodovať iba riadiaci orgán a zákazky nebudú preskúmané Úradom pre verejné obstarávanie, ktorý by okruh niektorých skutočností požadovaných v systéme riadenia nad rámec zákona nekontroloval.

3. Predseda koordinačného výboru poukázal na metodické usmernenie č. 12119-5000/2016, z ktorého vyplýva, že v niektorých prípadoch je možné považovať prieskum trhu realizovaný za účelom stanovenia predpokladanej hodnoty zákazky za prípravnú trhovú konzultáciu podľa § 25 zákona o verejnom obstarávaní. S cieľom predísť nesprávnemu výkladu vydaného metodického usmernenia predseda koordinačného výboru poukázal na skutočnosť, že nie je možné považovať paušálne prieskum trhu vykonaný za účelom stanovenia predpokladanej hodnoty zákazky za prípravnú trhovú konzultáciu. V prípade, ak je stanovený presný, konečný opis predmetu zákazky, ktorý sa použije ako podklad pre oslovené hospodárske subjekty v rámci prieskumu trhu, tak nie každé takéto konanie verejného obstarávateľa má byť v zmysle zákona o verejnom obstarávaní považované za prípravnú trhovú konzultáciu.

4. V rámci diskusie bola otvorená téma preskúmania hospodárnosti vynakladaných prostriedkov vo verejnom obstarávaní orgánom auditu, resp. riadiacim orgánom, a to prostredníctvom znaleckých posudkov po samotnej realizácii projektu a s tým spojené následné vyčísl'ovanie neoprávnených výdavkov.

Podpredseda koordinačného orgánu konštatoval, že riadiaci orgán je povinný posudzovať hospodárnosť výdavkov, ktoré vznikli na základe verejného obstarávania, t. j. či ponuková cena úspešného uchádzača je obvyklou, trhovou cenou, za ktorú sa predáva predmet zákazky.

Predseda koordinačného výboru uviedol, že daná téma bude rozoberaná na najbližšom koordinačnom výbore.

V závere predsedu koordinačného výboru poďakoval prítomným za účasť a uviedol, že ďalšie stretnutie je naplánované na december 2016 a ukončil tretie zasadnutie koordinačného výboru.

Zapísal **Ing. Martin Lamanec**
tajomník koordinačného výboru

Schválil **Mgr. Tomáš Lepieš**
predseda koordinačného výboru
